

ЗВІТ НЕЗАЛЕЖНОГО АУДИТОРА

Аудиторської фірми «АКТИВ-АУДИТ»
за результатами аудиторської перевірки річної фінансової звітності

Акціонерного товариства
«Комерційний Індустріальний Банк»

станом на кінець дня 31 грудня 2018 року

Цей Звіт незалежного аудитора адресується:

- керівництву Акціонерного товариства «Комерційний Індустріальний Банк»;
- Національному банку України;
- Національній комісії з цінних паперів та фондового ринку;
- всім іншим можливим користувачам річної фінансової звітності Акціонерного товариства «Комерційний Індустріальний Банк».

Звіт щодо аудиту фінансової звітності

Думка

Ми провели аудит фінансової звітності Акціонерного товариства «Комерційний Індустріальний Банк» (надалі – АТ «КІБ», Банк), що складається зі Звіту про фінансовий стан (Балансу) на 31 грудня 2018 року, Звіту про прибутки і збитки та інший сукупний дохід, Звіту про зміни у власному капіталі (Звіту про власний капітал) та звіту про рух грошових коштів за рік, що закінчився зазначеною датою, і приміток до фінансової звітності, включаючи стислий виклад значущих облікових політик.

На нашу думку, фінансова звітність, що додається, відображає достовірно, в усіх суттєвих аспектах фінансовий стан Банку на 31 грудня 2018 року, його фінансові результати і грошові потоки за рік, що закінчився зазначеною датою, відповідно до Міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ), та відповідає вимогам Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999р. №996-XIV щодо складання фінансової звітності.

Основа для думки

Ми провели аудит відповідно до Міжнародних стандартів аудиту (МСА). Нашу відповідальність згідно з цими стандартами викладено в розділі «Відповідальність аудитора за аудит фінансової звітності» нашого звіту. Ми є незалежними по відношенню до Банку згідно з Кодексом етики професійних бухгалтерів Ради з Міжнародних стандартів етики для бухгалтерів (Кодекс РМСЕБ) та етичними вимогами, застосовними в Україні до нашого аудиту фінансової звітності, а також виконали інші обов'язки з етики відповідно до цих вимог та Кодексу РМСЕБ. Ми вважаємо, що отримані нами аудиторські докази є достатніми і прийнятними для використання їх як основи для нашої думки.

Ключові питання аудиту

Ключові питання аудиту – це питання, які, на наше професійне судження, були найбільш значущими під час нашого аудиту фінансової звітності за поточний період. Ці питання розглядалися у контексті нашого аудиту фінансової звітності в цілому та враховувалися при формуванні думки щодо неї, при цьому ми не висловлюємо окремої думки щодо цих питань.

Резерв під знецінення кредитів, наданих клієнтам

Ми визначили цю область ключовим питанням аудиту, оскільки визначення суми резерву під знецінення кредитів клієнтів було ключовою областю професійних суджень керівництва Банку; на звітну дату кредити та заборгованість клієнтів складають 48% загальних активів Банку та мають вирішальний вплив на його фінансовий стан та результати діяльності; а також враховуючи значні темпи зростання обсягу активу - протягом звітного 2018 року відбулося збільшення обсягів кредитів та заборгованості клієнтів в 2 рази.

При виявленні та оцінці знецінення кредитів клієнтів керівництво Банку робить значні судження щодо фінансового стану позичальників, обсягу очікуваних майбутніх грошових потоків за кредитами, ринкової вартості забезпечення за кредитними операціями, рівня ймовірності дефолту.

Наші аудиторські процедури зокрема включали:

- тестування ефективності ключових контролів, які запроваджені управлінським персоналом в процесі класифікації активів та визначення розміру резервів з урахуванням оцінки очікуваних збитків;
- оцінку та перевірку ключових припущень, прийнятих управлінським персоналом при визнанні знецінення кредитів, наданих клієнтам;
- розгляд методології знецінення, та перевірку доречності та точності застосованих Банком вхідних даних при розрахунку резервів;
- здійснення процедур з оцінки достовірності оцінки та прийнятності забезпечення за кредитними операціями, зокрема аналіз основних підходів та методології щодо визначення ринкової вартості об'єктів застави, здійснення вибіркового аналізу цін продажів та поточних цін пропозицій до продажу об'єктів, що подібні до об'єктів застави, з використанням джерел інформації, доступних для широкого загалу, залучення сертифікованого експерта з метою отримання незалежної думки щодо ринкової вартості предметів застави, а також оцінку термінів очікуваних грошових потоків;
- незалежну оцінку розміру створених резервів під знецінення кредитів клієнтам на основі перегляду інформації, що міститься в кредитних справах, включаючи оцінку

фінансового стану позичальників, своєчасність сплати заборгованості, аналіз прогнозів майбутніх грошових потоків тощо.

За результатами наших процедур ми не виявили суттєвої недостатності резервів за кредитами на звітну дату.

Інформація щодо кредитів клієнтів та розміру їх знецінення наведена в примітці 8 до фінансової звітності.

Інформація, що не є фінансовою звітністю та звітом аудитора щодо неї

Управлінський персонал несе відповідальність за іншу інформацію. Інша інформація складається з інформації, яка міститься в Звіті керівництва (звіті про управління) Акціонерного товариства «Комерційний Індустріальний Банк» за 2018 рік (надалі – Звіт керівництва), але не є фінансовою звітністю та нашим звітом аудитора щодо неї.

Наша думка щодо фінансової звітності не поширюється на іншу інформацію та ми не робимо висновок з будь-яким рівнем впевненості щодо цієї іншої інформації.

У зв'язку з нашим аудитом фінансової звітності нашою відповідальністю є ознайомитися з іншою інформацією та при цьому розглянути, чи існує суттєва невідповідність між іншою інформацією і фінансовою звітністю або нашими знаннями, отриманими під час аудиту, або чи ця інша інформація виглядає такою, що містить суттєве викривлення. Якщо на основі проведеної нами роботи ми доходимо висновку, що існує суттєве викривлення цієї іншої інформації, ми зобов'язані повідомити про цей факт. Ми не виявили таких фактів, які потрібно було б включити до звіту.

Відповідно до вимог ст. 40¹ Закону України «Про цінні папери та фондовий ринок» повідомляємо наступне.

Ми перевірили інформацію, викладену у розділі «Корпоративне управління» Звіту керівництва, щодо:

- дотримання Банком положень кодексу корпоративного управління,
- проведених протягом звітного періоду загальних зборів акціонерів Банку та прийнятих на зборах рішень,
- персонального складу Наглядової ради та Правління Банку, комітетів Правління Банку, та проведені засідання та прийнятих на них рішень,

з інформацією, викладеною в Кодексі корпоративного управління Публічного акціонерного товариства «Комерційний Індустріальний Банк» (затверджений Загальними зборами акціонерів Банку 30.04.2015р., протокол б/н), іншими прийнятими Банком положеннями/політиками в частині корпоративного управління, іншою інформацією або нашими знаннями, отриманими під час аудиту, та не встановили суттєвих невідповідностей. Водночас зазначаємо, що система корпоративного управління Банку потребує вдосконалення з врахуванням положень Методичних рекомендацій щодо організації корпоративного управління в банках України (затверджені рішенням Правління Національного банку України №814-рш від 03.12.2018р.) зокрема в частині актуалізації функцій органів управління Банку, внутрішніх положень щодо їх діяльності, створення комітетів Наглядової ради Банку.

Відповідальність управлінського персоналу та тих, кого наділено найвищими повноваженнями, за фінансову звітність

Управлінський персонал несе відповідальність за складання і достовірне подання фінансової звітності відповідно до МСФЗ та за таку систему внутрішнього контролю, яку управлінський персонал визначає потрібною для того, щоб забезпечити складання фінансової звітності, що не містить суттєвих викривлень внаслідок шахрайства або помилки.

При складанні фінансової звітності управлінський персонал несе відповідальність за оцінку здатності Банку продовжувати свою діяльність на безперервній основі, розкриваючи, де це застосовно, питання, що стосуються безперервності діяльності, та використовуючи припущення про безперервність діяльності як основи для бухгалтерського обліку, крім випадків, якщо управлінський персонал або планує ліквідувати Банк чи припинити діяльність, або не має інших реальних альтернатив цьому.

Ті, кого наділено найвищими повноваженнями (Наглядова рада), несуть відповідальність за нагляд за процесом фінансового звітування Банку.

Відповідальність аудитора за аудит фінансової звітності

Нашими цілями є отримання обґрунтованої впевненості, що фінансова звітність у цілому не містить суттєвого викривлення внаслідок шахрайства або помилки, та випуск звіту аудитора, що містить нашу думку. Обґрунтована впевненість є високим рівнем впевненості, проте не гарантує, що аудит, проведений відповідно до МСА, завжди виявить суттєве викривлення, якщо воно існує. Викривлення можуть бути результатом шахрайства або помилки; вони вважаються суттєвими, якщо окремо або в сукупності, як обґрунтовано очікується, вони можуть впливати на економічні рішення користувачів, що приймаються на основі цієї фінансової звітності.

Виконуючи аудит відповідно до вимог МСА, ми використовуємо професійне судження та професійний скептицизм протягом усього завдання з аудиту. Крім того, ми:

- ідентифікуємо та оцінюємо ризики суттєвого викривлення фінансової звітності внаслідок шахрайства чи помилки, розробляємо й виконуємо аудиторські процедури у відповідь на ці ризики, а також отримуємо аудиторські докази, що є достатніми та прийнятними для використання їх як основи для нашої думки. Ризик невиявлення суттєвого викривлення внаслідок шахрайства є вищим, ніж для викривлення внаслідок помилки, оскільки шахрайство може включати змову, підробку, навмисні пропуски, неправильні твердження або нехтування заходами внутрішнього контролю;
- отримуємо розуміння заходів внутрішнього контролю, що стосуються аудиту, для розробки аудиторських процедур, які б відповідали обставинам, а не для висловлення думки щодо ефективності системи внутрішнього контролю;
- оцінюємо прийнятність застосованих облікових політик та обґрунтованість облікових оцінок і відповідних розкриттів інформації, зроблених управлінським персоналом;
- доходимо висновку щодо прийнятності використання управлінським персоналом припущення про безперервність діяльності як основи для бухгалтерського обліку та, на основі отриманих аудиторських доказів, робимо висновок, чи існує суттєва невизначеність щодо подій або умов, які поставили б під значний сумнів можливість Банку продовжити безперервну діяльність. Якщо ми доходимо висновку щодо існування такої суттєвої невизначеності, ми повинні привернути увагу в своєму звіті аудитора до відповідних розкриттів інформації у фінансовій звітності або, якщо такі розкриття інформації є неналежними, модифікувати свою думку. Наші висновки ґрунтуються на аудиторських доказах, отриманих до дати нашого звіту аудитора. Втім майбутні події або умови можуть примусити Банк припинити свою діяльність на безперервній основі;

- оцінюємо загальне подання, структуру та зміст фінансової звітності включно з розкриттями інформації, а також те, чи показує фінансова звітність операції та події, що покладені в основу її складання, так, щоб досягти достовірного відображення.

Ми повідомляємо Наглядовій раді інформацію про запланований обсяг і час проведення аудиту та суттєві аудиторські результати, включаючи будь-які суттєві недоліки заходів внутрішнього контролю, виявлені нами під час аудиту.

Ми також надаємо Наглядовій раді твердження, що ми виконали відповідні етичні вимоги щодо незалежності, та повідомляємо їм про всі стосунки й інші питання, які могли б обґрунтовано вважатись такими, що впливають на нашу незалежність, а також, де це застосовно, щодо відповідних застережних заходів.

З переліку всіх питань, інформація щодо яких надавалась Наглядовій раді, ми визначили ті, що мали найбільше значення під час аудиту фінансової звітності поточного періоду, тобто ті, які є ключовими питаннями аудиту. Ми описуємо ці питання в своєму звіті аудитора крім випадків, якщо законодавчим чи регуляторним актом заборонено публічне розкриття такого питання, або якщо за край виняткових обставин ми визначаємо, що таке питання не слід висвітлювати в нашому звіті, оскільки негативні наслідки такого висвітлення можуть очікувано переважити його корисність для інтересів громадськості.

Звіт щодо вимог інших законодавчих та нормативних актів

Інша інформація щодо Звіту про корпоративне управління

Ми розглянули питання, що містяться в Звіті про корпоративне управління Звіту керівництва, стосовно:

- основних характеристик системи внутрішнього контролю і управління ризиками Банку;
- переліку осіб, які прямо або опосередковано є власниками значного пакета акцій Банку;
- інформації про будь-які обмеження прав участі та голосування акціонерів на загальних зборах Банку;
- порядку призначення та звільнення посадових осіб Банку;
- повноважень посадових осіб Банку,

та повідомляємо, що зазначена інформація розкрита управлінським персоналом з дотриманням вимог чинного законодавства, зокрема Законів України «Про цінні папери та фондову біржу» та «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг» та узгоджена з іншими частинами річного звіту.

Банк має здійснити заходи щодо запровадження вимог Положення про організацію системи управління ризиками в банках України та банківських групах, затвердженого постановою Правління НБУ №64 від 11.06.2018р. (із змінами та доповненнями) згідно з графіком, визначеним цим Положенням.

Відповідно до п. 4 ст. 14 Закону України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» надаємо наступну інформацію.

Найменування органу, який призначив суб'єкта аудиторської діяльності на проведення обов'язкового аудиту, дата призначення суб'єкта аудиторської діяльності та загальна тривалість виконання аудиторського завдання без перерв з урахуванням продовження повноважень, які мали місце, та повторних призначень

Ми були призначені на проведення обов'язкового аудиту діяльності АТ «КІБ» за 2018 рік рішенням Наглядової ради Банку від 20.09.2018р., протокол №20/09-2.

Загальна тривалість виконання аудиторського завдання без перерв з урахуванням продовження повноважень, які мали місце, та повторних призначень – 4 роки.

Опис та оцінка ризиків. Результативність аудиту в частині виявлення порушень, зокрема пов'язаних із шахрайством

Під час аудиту фінансової звітності, за результатами якого складено цей Звіт незалежного аудитора, ми виконали аудиторські процедури з оцінки ризиків суттєвого викривлення інформації у фінансовій звітності, що перевірялася, зокрема внаслідок шахрайства, що включають ризик завищення у фінансовій звітності вартості активів, а саме інвестицій в цінні папери та кредитів та заборгованості клієнтів, через необґрунтоване застосування управлінським персоналом облікових оцінок, та пов'язаний з цим ризик неправомірного визнання доходів та витрат Банку.

Цілями нашого аудиту стосовно шахрайства є: ідентифікувати та оцінювати ризики суттєвих викривлень фінансової звітності внаслідок шахрайства; отримувати достатні належні аудиторські докази щодо оцінених ризиків суттєвих викривлень, спричинених шахрайством, шляхом розробки та впровадження відповідних заходів; а також належним чином реагувати на шахрайство або підозри на шахрайство, виявлені під час аудиту.

Наші процедури зокрема включали отримання розуміння правової та нормативної бази, що регулює діяльність Банку та мають прямий вплив на підготовку фінансової звітності, перегляд ключових політик та перегляд кореспонденції з регуляторами, відповідні запити до управлінського персоналу Банку, включаючи керівників юридичного підрозділу, підрозділу з ризик-менеджменту, підрозділу внутрішнього аудиту тощо.

Крім того, у відповідь на ідентифіковані ризики суттєвого викривлення ми:

- розглянули питання щодо вибору та обґрунтованості застосування управлінським персоналом облікової політики та облікових оцінок, в тому числі ключові судження та припущення, що лежать в основі оцінки майна Банку та визначення знецінення фінансових активів;
- розглянули ефективність ключових контролів Банку щодо процесів визначення справедливої/балансової вартості активів;
- вибірково здійснили тестування по суті статей, що визначені нами як такі, що схильні до ризиків суттєвого викривлення внаслідок помилки або шахрайства.

За результатами проведених процедур ми не отримали доказів обставин, які можуть свідчити про можливість того, що фінансова звітність Банку містить суттєве викривлення внаслідок шахрайства або помилок.

Ми надаємо наступні твердження

Ми підтверджуємо, що цей Звіт незалежного аудитора узгоджений з нашим додатковим звітом, наданим Наглядовій раді Банку.

Ми не надавали Банку послуги, заборонені законодавством, зокрема Законом України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність».

ТОВ «АФ «АКТИВ-АУДИТ» та ключовий партнер із завдання, інші посадові особи та працівники аудиторської фірми є незалежними по відношенню до АТ «КІБ».

Протягом звітного року ТОВ «АФ «АКТИВ-АУДИТ» надавалися АТ «КІБ» послуги з огляду проміжної фінансової звітності Банку та проведення оцінки якості активів та прийнятності забезпечення за кредитними операціями Банку відповідно до вимог нормативно-правових актів Національного банку України. Інформація про це розкрита у

Звіті керівництва. ТОВ «АФ «АКТИВ-АУДИТ» не надавала аудиторські послуги будь-яким контрольованим Банком суб'єктам господарювання.

Обсяг аудиту та властиві для аудиту обмеження

Інформація щодо обсягу нашого аудиту та властивих для аудиту обмежень розкрита у параграфі «Відповідальність аудитора за аудит фінансової звітності».

Обсяг аудиторської перевірки визначається нами таким чином, щоб забезпечити отримання нами достатніх і відповідних аудиторських доказів щодо:

- суттєвих господарських операцій Банку;
- інших операцій, які, незалежно від їх обсягу, характеризуються істотним ступенем аудиторського ризику через сприйнятливість до шахрайства або з інших причин;
- доцільності припущення щодо безперервності діяльності Банку, що використано при складанні фінансових звітів.

Характер і обсяг аудиторської роботи, яку ми виконуємо, безпосередньо пов'язані з результатом проведених нами оцінок ризику. Через невід'ємні обмеження аудиту існує неминучий ризик того, що деякі суттєві викривлення фінансової звітності можуть бути невиявленими, навіть якщо аудит належно спланований та виконується відповідно до МСА.

Відповідно до Закону України «Про банки і банківську діяльність», «Положення про порядок подання банком до Національного банку України аудиторського звіту за результатами щорічної перевірки фінансової звітності» (затверджене постановою Правління Національного банку України від 02.08.2018р. №90, із змінами та доповненнями) надаємо інформацію щодо:

- відповідності (достовірності відображення) розподілу активів і зобов'язань Банку за строками до погашення у формі статистичної звітності про структуру активів та зобов'язань за строками, що складається Банком для подання до Національного банку України, станом на 1 січня 2019 року;
- дотримання Банком вимог, що встановлені нормативно-правовими актами Національного банку України з питань внутрішнього контролю;
- дотримання Банком вимог, що встановлені нормативно-правовими актами Національного банку України з питань внутрішнього аудиту;
- дотримання Банком вимог, що встановлені нормативно-правовими актами Національного банку України з питань визначення розміру кредитного ризику за активними банківськими операціями;
- дотримання Банком вимог, що встановлені нормативно-правовими актами Національного банку України з питань визнання пов'язаних із Банком осіб та операцій з ними;
- дотримання Банком вимог, що встановлені нормативно-правовими актами Національного банку України з питань достатності капіталу з урахуванням якості активів Банку;
- дотримання Банком вимог, що встановлені нормативно-правовими актами Національного банку України з питань ведення бухгалтерського обліку.

Питання, які викладені в цьому Звіті, розглядалися лише в рамках проведення аудиту фінансової звітності Банку за 2018 рік на основі вибіркового тестування та з використанням принципу суттєвості, як того вимагають Міжнародні стандарти аудиту. Ми використовували професійне судження для оцінки аудиторського ризику та розробки аудиторських процедур, включаючи аналіз та перевірку заходів контролю. Цей розділ

параграфу «Звіт щодо вимог інших законодавчих та нормативних актів» призначений для використання акціонерами Банку, Наглядовою радою, керівництвом Банку та Національним банком України. Як зазначено вище, процедури з оцінки питань щодо діяльності Банку та організації систем бухгалтерського контролю та внутрішнього контролю мають обмежений характер, а критерії оцінки вищезазначених питань можуть відрізнятися від критеріїв, що застосовуються Національним банком України.

Керівництво Банку несе відповідальність за підготовку статистичної звітності, розробку, впровадження та підтримку процедур бухгалтерського обліку, внутрішнього контролю, внутрішнього аудиту, визнання пов'язаних із Банком осіб та здійснення операцій з ними, визначення кредитного ризику за активними банківськими операціями, забезпечення достатності капіталу відповідно до Закону України «Про банки і банківську діяльність» та вимог нормативно-правових актів Національного банку України.

Нашою відповідальністю є надання інформації (оцінки) щодо предмету перевірки, зазначеного вище, на підставі проведеного нами аудиту.

Відповідність (достовірність відображення) розподілу активів і зобов'язань Банку за строками до погашення у формі статистичної звітності про структуру активів та зобов'язань за строками, що складається Банком для подання до Національного банку України, станом на 1 січня 2019 року

За результатами вибіркової перевірки нами не були встановлені факти, які б свідчили про недостовірне відображення Банком активів і зобов'язань за строками у формі статистичної звітності №631 «Звіт про структуру активів та пасивів за строками», яка складається відповідно до Правил організації статистичної звітності, що подається до Національного банку, затверджених постановою Правління Національного банку України №129 від 01.03.2016р. (із змінами та доповненнями).

Нормативи ліквідності, встановлені Національним банком України, протягом звітного року Банком дотримувалися.

Дотримання Банком вимог, що встановлені нормативно-правовими актами Національного банку України з питань внутрішнього контролю

Під час виконання аудиторських процедур нами було розглянуто – у межах, необхідних для визначення характеру, послідовності та обсягу аудиторських процедур – заходи внутрішнього контролю Банку. Застосовані нами процедури не мали за мету проведення повної та всеохоплюючої перевірки системи внутрішнього контролю Банку з ціллю визначення всіх можливих недоліків.

Через об'єктивні обмеження, які притаманні будь-якій системі внутрішнього контролю, існує ризик виникнення помилок та порушень, які можуть залишитися невиявленими.

За результатами аудиту звертаємо увагу на необхідність посилення внутрішнього контролю в частині оцінки кредитних ризиків за активними операціями, вдосконалення процедур внутрішнього аудиту Банку відповідно до вимог Національного банку України, дотримання процедур належної ідентифікації та реєстрації пов'язаних з Банком осіб.

За винятком зазначеного у попередньому параграфі за результатами проведених процедур нашу увагу не привернули інші суттєві аспекти, які давали би нам підстави вважати, що заходи внутрішнього контролю Банку не відповідають нормативно-правовим вимогам Національного банку України та про наявність суттєвих недоліків у системі внутрішнього контролю Банку, які б могли негативно вплинути на можливість Банку забезпечувати ефективно та результативно здійснення операцій, ефективність управління активами і

пасивами, ризиками, забезпечувати повноту, своєчасність та достовірність ведення бухгалтерського обліку та складання і надання фінансової, статистичної, управлінської, податкової та іншої звітності, запобігання шахрайству тощо.

Дотримання Банком вимог, що встановлені нормативно-правовими актами Національного банку України з питань внутрішнього аудиту

Під час виконання аудиторських процедур нами було розглянуто – у межах, необхідних для визначення характеру, послідовності та обсягу аудиторських процедур – заходи внутрішнього аудиту Банку. Застосовані нами процедури не мали за мету проведення повної та всеохоплюючої оцінки функції внутрішнього аудиту Банку з ціллю визначення всіх можливих недоліків.

Відповідно до Закону України «Про банки і банківську діяльність», Положення про організацію внутрішнього аудиту в банках України, затвердженого постановою Правління НБУ №311 від 10.05.2016р., в Банку створена Служба внутрішнього аудиту, що підпорядкована та підзвітна Наглядовій раді Банку. Призначення керівника підрозділу внутрішнього аудиту погоджено Національним банком України. Заплановані та затверджені Наглядовою радою процедури підрозділу внутрішнього аудиту на 2018 рік виконані в повному обсязі. Водночас затверджений Наглядовою радою план діяльності відділу внутрішнього аудиту на 2018 рік частково не врахував вимоги стратегічного плану аудиту, в результаті протягом звітнього року перевіркою внутрішнього аудиту не були охоплені ризикові сфери діяльності Банку, зокрема оцінка рівня ліквідності, операцій з кредитування, що було пов'язано із недоліками ризик-орієнтовного планування у звітному році.

Крім того, вважаємо, що потребує посилення контролю з боку керівництва Банку та посилення відповідальності посадових осіб Банку щодо несвоєчасного усунення підрозділами Банку виявлених за результатами внутрішнього аудиту порушень та виконання наданих Службою внутрішнього аудиту рекомендацій.

За винятком зазначеного у попередніх параграфах за результатами проведених процедур нашу увагу не привернули інші суттєві аспекти, які давали би нам підстави вважати, що процедури внутрішнього аудиту Банку протягом звітнього року не відповідали нормативно-правовим вимогам Національного банку України.

Дотримання Банком вимог, що встановлені нормативно-правовими актами Національного банку України з питань визначення розміру кредитного ризику за активними банківськими операціями

Визначення розміру кредитного ризику протягом звітнього року здійснювалося Банком з врахуванням вимог Положення про визначення банками України розміру кредитного ризику за активними банківськими операціями, затвердженого постановою Правління Національного банку України №351 від 30.06.2016р. (із змінами та доповненнями).

За результатами проведених процедур вважаємо, що розмір кредитного ризику за активними операціями Банку відповідно до вимог Національного банку України Банку має бути збільшений на 17 тис. грн., а процедури Банку щодо визначення розміру кредитного ризику за активними банківськими операціями потребують вдосконалення та посилення контролю, зокрема в частині:

- застосування ринкової вартості забезпечення, що приймається до розрахунку кредитного ризику;

- своєчасної ідентифікації та визначення адекватного розміру кредитного ризику за активом, спричиненого належністю боржника/контрагента до групи пов'язаних контрагентів;
- коректного визначення класу позичальників – фізичних осіб, в тому числі фізичних осіб - підприємців, виходячи з достатності сукупного чистого доходу для обслуговування заборгованості за кредитами відповідно до нормативно-правових вимог Національного банку України;
- коректного визначення виду економічної діяльності з метою розрахунку інтегрального показника та визначення класу позичальників – юридичних осіб;
- коректного застосування значень коефіцієнтів PD при розрахунку кредитного ризику за дебіторською заборгованістю за відсутності погодження Національним банком внутрішнього положення Банку щодо оцінки активів та розрахунку розміру кредитного ризику за такими активами.

Дотримання Банком вимог, що встановлені нормативно-правовими актами Національного банку України з питань визнання пов'язаних із Банком осіб та операцій з ними

Процедури Банку щодо визнання пов'язаних із Банком осіб та здійснення операцій з ними ґрунтуються на вимогах Закону України «Про банки і банківську діяльність», Інструкції про порядок регулювання діяльності банків в Україні (затверджена постановою Правління Національного банку України №368 від 28.08.2001р., із змінами та доповненнями), Положення про визначення пов'язаних із банком осіб, (затверджене постановою Правління Національного банку України №315 від 12.05.2015р.), інших нормативно-правових актів Національного банку України.

На нашу думку, процедури Банку щодо ідентифікації пов'язаних осіб потребують вдосконалення в частині:

- дотримання процедур належної ідентифікації пов'язаних осіб, зокрема отримання всіх необхідних документів щодо цих осіб;
- потребує посилення контролю за своєчасністю відображення даних щодо пов'язаних осіб Банку в автоматизованій банківській системі.

В ході перевірки нами не встановлені факти укладення Банком угод з пов'язаними особами на умовах, що не є (не були) поточними ринковими умовами та/або на умовах, відмінних від стандартних за подібними операціям Банку з іншими клієнтами.

Крім зазначеного вище за результатами проведених процедур нашу увагу не привернули інші суттєві аспекти, які давали би нам підстави вважати, що процедури з визнання Банком пов'язаних з ним осіб та операції з пов'язаними особами протягом звітного року не відповідали нормативно-правовим вимогам Національного банку України.

Дотримання Банком вимог, що встановлені нормативно-правовими актами Національного банку України з питань достатності капіталу з урахуванням якості активів Банку

Відповідно до фінансової звітності Банку станом на кінець дня 31.12.2018р. структура активів Банку представлена таким чином: 48,0% - кредити та заборгованість клієнтів; 39,4% - інвестиції в цінні папери; 4,4% - основні засоби та нематеріальні активи, 4,5% - грошові кошти та їх еквіваленти; 2,1% - кредити та заборгованість банків; інші – 1,6%.

Вважаємо, що кредитному портфелю Банку притаманні підвищені ризики з огляду на:

- значну питому вагу непрацюючих кредитів, які складають на звітну дату 17,9% відповідно до форми статистичної звітності №600 «Звіт про визначення банками

України розміру кредитного ризику за активними банківськими операціями». За результатами аудиту розмір непрацюючих активів був збільшений до 26,8%;

- суттєву питому вагу, а саме 48,4%, в структурі забезпечення кредитних операцій Банку незабезпечених кредитів та кредитів із заставою, яка потребує посиленого контролю (зокрема транспортні засоби, обладнання та устаткування, цінні папери).

Відображені у річній фінансовій звітності Банку резерви за активними операціями розраховані відповідно до внутрішньої методики, норми якої базуються на вимогах Міжнародних стандартів фінансової звітності. За результатами проведеного аудиту ми не виявили необхідності суттєвого коригування резервів під знецінення за активними операціями Банку.

На звітну дату балансова вартість інвестицій Банку в цінні папери становить 436 297 тис. грн. (39,4% від загальних активів), які складаються з:

- депозитні сертифікати, емітовані Національним банком України (оцінені за амортизованою вартістю), балансовою вартістю 302 477 тис. грн. (27,3% від загального обсягу активів);
- облігації внутрішньої державної позики (оцінені за справедливою вартістю через інший сукупний дохід) балансовою вартістю 133 802 тис. грн. (12,1% від активів);
- акції суб'єктів господарювання (оцінені за справедливою вартістю через інший сукупний дохід) балансовою вартістю 18 тис. грн.

Якість інвестицій Банку в цінні папери є задовільною.

Станом на кінець дня 31.12.2018р. зареєстрований та сплачений статутний капітал Банку складає 200 000 тис. грн., розрахункове значення регулятивного капіталу Банку без урахування коригуючих подій після дати балансу за даними форми №611 «Звіт про дотримання економічних нормативів та лімітів відкритої валютної позиції» станом на кінець дня 31.12.2018р. складало 210 021 тис. грн., що відповідає вимогам, встановленим Національним банком України. Нормативи капіталу, встановлені Національним банком України, протягом звітного року Банком дотримувалися. Збільшення розміру кредитного ризику та резервів за активними операціями за результатами нашого аудиту не призводить до порушення Банком нормативів капіталу.

За винятком зауважень щодо визначення Банком кредитного ризику нашої уваги не привернули інші суттєві аспекти, які б давали нам підстави вважати, що принципи та процедури Банку щодо формування резервів та капіталу суперечать нормативним вимогам Національного банку України, а розмір регулятивного капіталу Банку станом на звітну дату урахуванням результатів аналізу якості активів Банку та операцій із пов'язаними з Банком особами не відповідає вимогам Національного банку України.

Дотримання Банком вимог, що встановлені нормативно-правовими актами Національного банку України з питань ведення бухгалтерського обліку

Банк здійснював бухгалтерський облік відповідно до вимог чинного законодавства України. Принципи побудови облікової політики та складання фінансової звітності Банку ґрунтуються на основних вимогах щодо розкриття інформації у фінансовій звітності відповідно до Міжнародних стандартів фінансової звітності, нормативно-правових актів Національного банку України.

За результатами проведених процедур нашу увагу не привернули суттєві аспекти, які давали би нам підстави вважати, що бухгалтерський облік Банку не відповідає вимогам

нормативно-правових актів Національного банку України та не забезпечує належний рівень адекватності наявним внутрішнім положенням та процедурам.

При проведенні аудиту фінансової звітності за 2018 рік були розглянуті ті політики та процедури у системах бухгалтерського обліку, внутрішнього контролю та управління ризиками, які стосуються тверджень у фінансових звітах.

Додаток:

- Річна фінансова звітність Банку

Партнером завдання з аудиту, результатом якого є цей Звіт незалежного аудитора, є Домарева Наталія Вікторівна.

Підписано від імені аудиторської фірми Товариство з обмеженою відповідальністю «Аудиторська фірма «АКТИВ-АУДИТ» (номер реєстрації в Реєстрі аудиторів та суб'єктів аудиторської діяльності, розділи «Суб'єкти аудиторської діяльності», «Суб'єкти аудиторської діяльності, які мають право проводити обов'язковий аудит фінансової звітності», «Суб'єкти аудиторської діяльності, які мають право проводити обов'язковий аудит фінансової звітності підприємств, що становлять суспільний інтерес» - 2315)

Директор

номер реєстрації в Реєстрі аудиторів та суб'єктів аудиторської діяльності (розділ «Аудитори») - 100062

Партнер завдання з аудиту

Директор з аудиту

номер реєстрації в Реєстрі аудиторів та суб'єктів аудиторської діяльності (розділ «Аудитори») - 100065

В.М. Мніщенко

Н.В. Домарева

м. Київ, вул. Генерала Наумова, 23-б

23 квітня 2019 року